

ЎРТА ТОҒ КУРОРТИДА БРОНХИАЛ АСТМА БИЛАН КАСАЛЛАНГАН БОЛАЛАР ВА ЎСПИРИНЛАРНИ ДАВОЛАШ НАТИЖАЛАРИНИ ЎРГАНИШ

Худайбердиев Х. Т., Пулатов М. Е.
Андижон Давлат Тиббиёт Институту

Муаммо долзарблиги: Сўнгги йилларда болалар ва ўсмирлар орасида аллергик нафас йўллари касалликлари кенг тарқалмоқда, бу еса беморларнинг ушбу контингентини курорт даволаш муаммосини чуқур ўрганишни тақозо этади. Сўнгги йилларда курорт шароитида бронхиал астма билан оғриган болалар ва ўсмирларни табақалаштирилган даволаш самарадорлиги ўрганилди.

Тадқиқот материаллари: Курортнинг ихтисослаштирилган бўлимларида даволанган 340 болалар ва ўсмирлар кузатув остида эди. Даволанган болалар орасида бу турдаги касаллик 214 тасида атопик шаклда, 109 тасида инфнкцион-аллергик, 17 тасида аралаш шаклда, ўсмирлар орасида – мос равишда 273, 40 ва 14 тасида кузатилган. Даволаш усулига қараб, беморлар 4 гуруҳга бўлинган. 1-гуруҳ беморларини даволаш комплексига климатобалнеотерапия, терапевтик гимнастика, машқлар терапияси, кўкрак массажи, сурункали инфекция ўчоқларини реабилитация қилиш киради: 2-гуруҳ беморларига кўшимча равишда юкумли ва юкумли бўлмаган аллергенлар билан ўзига хос иммунотерапия буюрилган; 3-гуруҳ беморларига физиотерапия, кўкрак қафаси массажи, кўкрак қафасининг парафинли-озокеритли аппликацияси қўлланилиши. 4 – гуруҳ беморларида илдиз соҳасидаги озокерит ва керосин ёки электр лой-электрофорез, лой ёки лойни ванналар билан алмаштириб ўпка соҳасига суртиш қўлланилди. Болалар (25,5%) ва ўсмирларда (26,8%), бронхиал астманинг кучайиши ва нафас олиш органларида яллиғланиш жараёни аниқланди. Хуруж даврида курортга келган болалар ва ўсмирларда хуружлараро даврга қараганда касаллик белгилари тез-тез содир бўлган. Ўсмирларда хуружлар асосан баҳорда (35,8%) ва кузда (27%), болаларда кеч кузда (28,6%) ва декабрда (41%) содир бўлган. Кўпинча астма кучайиши мактабгача ёшдаги болаларда (30,2%) катта ёшдаги болаларга нисбатан қайд этилган – 7 ёш (22,55). Бу факт мактабгача ёшдаги болалар ва ундан ҳам кўпроқ ўсмирлар танасининг мослашиш қобилияти ва реактивлиги кичик ёшдаги болалар билан солиштирганда яхшиланганидан далолат беради.

Тадқиқот натижалари: Курорт даволашнинг бевосита натижаларини таҳлил қилиш 226 (66,6%) болалар ва 234 (71,4%) ўспиринларда умумий ҳолатнинг яхшиланиши, нафас қисилиши ва бўғилиш хуружларининг йўқолишини аниқлади. Гемограммада ҳам ижобий ўзгаришлар кузатилди: лейкоцитлар миқдорини пасайиши (11,3%), эозинофиллар миқдорини пасайиши (33,7%), гемоглобин миқдорини кўпайиши (71,5%) кузатилди. Ўсмирлар периферик қонни нормаллаштириш тенденциясига эга. Лейкоцитоз барча беморларда йўқолди, ЭЧТ ва гемоглобин кўрсаткичлари яхшиланди (58%). Даволаш самарадорлигини умумий баҳолаш қуйидагича: 13 (3,9%) ўспиринларда сезиларли яхшиланишни, 29 (8,7%) болаларда яхшиланишни, 3 ўспирин бемор март – апрел ойларида санаторийга оғир ва гормонга боғлиқ бўлган хуруж даврида келганлиги аниқлади. Бу учови бронхиал астманинг оғир шакли билан чиқарилди. Курорт даволаниш 13 (3,8%) болалар ва 11 (3,4%) ўсмирларда самарасиз кечди. Уларнинг барчаси касалликнинг кучайишига дуч келди. Спирография бўйича ташқи нафас олиш (фвд) функциясини ўрганиш натижасида касал болаларнинг 55,9 фоизида ўпканинг хаётий қуввати (фвл) ошгани аниқланди (нормализация 3,9% да қайд этилган), тиффно индекси 51,9% да (18,1%), максимал ўпка вентилляцияси (МВЛ) 44,1% да (13%) баҳоланди. Ўсмирларда ФВДНИ ўрганиш бироз яхшироқ динамикани аниқлади: 80,1%

ILM FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

DEKABR

ANDIJON, 2024

да ВЕЛ, 53,6% да тиффо индекси ва беморларнинг 59,8% да МВЛ кўрсаткичлари кўтарилганини кўришимиз мумкин.

Хулоса: Бальнеотерапия билан биргаликда ўзига хос гипосенсибилизацияни қўллаш даволаш самарадорлигини оширди. Терапевтик таъсир болаларда ҳам, ўспиринларда ҳам энгил ва ўртача бронхиал астмада юқори бўлган, бу курорт даволашга йўналтиришда беморларни эҳтиёткорлик билан танлаш зарурлигини кўрсатади.